

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
geografii w szkole ponadpodstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

SCENARIUSZ 1 (z 1)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów II klasy liceum i III klasy technikum
(zakres rozszerzony)

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela geografii

OPRACOWANY PRZEZ Zdzisława Nowaka

(Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie)

TEMAT: Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) 2015 i program działań Agenda 2030 jako antidotum na problemy środowiskowe współczesnego świata.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej;
- identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych, społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych w przestrzeni geograficznej;
- stawianie pytań, formułowanie i weryfikacja hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego;
- waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka;
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz za przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE:

Uczeń:

- wyjaśnia powstawanie geozagrożeń meteorologicznych i klimatycznych (tropikalne cyklony, trąby powietrzne, pustynnienie, zmiany klimatu);
- podaje przyrodnicze i antropogeniczne przyczyny intensywnej erozji gleb oraz prezentuje sposoby jej zapobiegania na wybranych przykładach;
- dyskutuje na temat wpływu deforestacji i innych czynników na zmiany klimatu na Ziemi oraz proponuje działania służące ograniczeniu tych zmian;

- identyfikuje przyczyny przyrodnicze i antropogeniczne ograniczonych zasobów wodnych w wybranych regionach świata i proponuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą;
- uzasadnia znaczenie georóżnorodności oraz bioróżnorodności i podaje przykłady działań na rzecz ich ochrony;
- prezentuje przykładowe sposoby pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej człowieka i ocenia ich zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju.

METODY PRACY:

- wykład z użyciem prezentacji PowerPoint;
- metoda JIGSAW (dostosowana do specyfiki pracy zdalnej);
- dyskusja na forum lub poprzez czat;
- praca z tekstem źródłowym.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja PowerPoint pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015* (Załącznik nr 1);
- *Rezolucja ONZ z 25.09.2015 r. pt. Przekształcamy nasz świat. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030* (Załącznik nr 2);
- broszura pt. *170 działań na co dzień, które mogą zmienić świat*;
- broszura pt. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – implementacja w Polsce*;
- raport pt. *Monitorowanie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce (informacja wg stanu na koniec 2020 roku)*;
- platforma edukacyjna oraz tablica interaktywna.

PRZEWIDYWANY CZAS:

2 x 45 minut (w tym 30 minut pracy własnej uczniów)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów, podanie tematu lekcji i przedstawienie celów lekcji w formie zrozumiałej dla uczniów oraz kryteriów sukcesu (nacobezu). (ok. 5 minut)

Wprowadzenie w formie wykładu opartego na prezentacji PowerPoint pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015* (pojęcie zrównoważonego rozwoju, uzasadnienie potrzeby wprowadzenia SDG, ich zdefiniowanie oraz podanie zakresów) (Załącznik nr 1). (ok. 10 minut)

Część 2. Dokonanie podziału uczniów na 5 tzw. grup eksperckich, które mają za zadanie szczegółowe rozpatrzenie celów SDG poświęconych problemom środowiskowym:

- grupa I – Cel 6. Czysta woda i warunki sanitarne;
- grupa II – Cel 7. Czysta i dostępna energia;
- grupa III – Cel 13. Działania w dziedzinie klimatu;
- grupa IV – Cel 14. Życie pod wodą;
- grupa V – Cel 15. Życie na lądzie.

Przekazanie grupom linków do oddzielnych pokojów oraz materiałów w formie plików PDF (ze strony: <https://www.un.org.pl/>) zawierających opis przydzielonego celu oraz faktów przedstawiających problemy środowiskowe związanych z tym celem ([cele SDG](#)) i działania globalne proponowane do realizacji w latach 2015–2030 (wymienione w Agendzie 2030) ([rezolucja](#)). Zadaniem uczestników grupy jest zapoznanie się z dokumentami i przygotowanie się do zaprezentowania celu uczestnikom pozostałych grup. (ok. 15 minut)

Powrót uczestników do pokoju wspólnego i dokonanie nowego podziału uczniów na tzw. grupy domowe. W każdej grupie domowej znajdą się uczniowie ze wszystkich grup eksperckich (przynajmniej po jednym uczniu). Zadaniem grupy domowej jest zapoznanie się z informacją na temat wszystkich 5 celów przygotowaną przez poszczególnych „ekspertów” i dyskusja na temat związków pomiędzy poszczególnymi celami oraz wypracowanie propozycji zadań wspólnych niezbędnych do ich osiągnięcia w wymiarze globalnym i krajowym. (ok. 15 minut)
Powrót uczestników do pokoju wspólnego i przedstawienie przez reprezentantów efektów pracy poszczególnych grup na forum. (ok. 15 minut)

Część 3. Podsumowanie wniosków grup przez nauczyciela, podziękowanie za aktywność i zwrócenie uwagi na konieczność osobistych działań w obszarze wszystkich omawianych celów. Podkreślenie znaczenia realizacji krajowych implementacji Agendy 2030 i załączenie w dokumentach do pobrania, przez

zainteresowanych uczniów, broszury [Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – implementacja w Polsce](#) i raportu [Monitorowanie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce](#). (ok. 10 minut)

Przeprowadzenie na platformie krótkiego testu pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030* i omówienie jego wyników (Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3). (około 15 minut)

Polecenie uczniom przeczytania broszury pt. [170 działań na co dzień, które mogą zmienić świat](#) i wykonania na jej podstawie zadania domowego polegającego na zadeklarowaniu po jednym (innym niż wymienione w broszurze) działaniu do każdego z 5 celów, które są możliwe do wykonania w domu. (ok. 5 minut)

EWALUACJA ZAJĘĆ:

- analiza jakości i wykonalności osobistych działań zaproponowanych w pracach domowych uczniów dla realizacji środowiskowych celów SDG;
- wyniki testu pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030*.

BIBLIOGRAFIA:

1. Borowska B., Panfil V., (2001), *Metody aktywizujące w edukacji biologicznej, chemicznej i ekologicznej*, Wydawnictwo TEKST.

NETOGRAFIA:

1. *Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego A/RES/70/1: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*, <https://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja> [dostęp: 21.11.2021].
2. *170 działań na co dzień, które mogą zmienić świat*, <https://www.un.org.pl/170-dzialan> [dostęp: 12.11.2021].
3. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – implementacja w Polsce*, http://www.un.org.pl/files/170/Agenda2030PL_pl-5.pdf [dostęp: 12.11.2021].
4. *Monitorowanie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce*, <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/monitoring-realizacji-agendy-2030> [dostęp: 12.11.2021]

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1. Prezentacja PowerPoint pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015*.

Załącznik nr 2. Test pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030*.

Załącznik nr 3. Odpowiedzi do testu pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030.*

Załącznik nr 2

Test pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030.*

Zadanie 1.

Ile Celów Zrównoważonego Rozwoju wprowadzono w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które odbyło się 29 września 2015 roku?

- A) 8;
- B) 17;
- C) 30;
- D) 169.

Zadanie 2.

Zrównoważony rozwój oznacza:

- A) jednakowy rozwój gospodarczy wszystkich państw na ziemi;
- B) sposób na spełnienie wszystkich potrzeb ludzi na ziemi;
- C) taki rozwój, który zapewni stabilność klimatu na ziemi;
- D) rozwój społeczno-ekonomiczny zapewniający równowagę i dobrostan naturalnego środowiska ziemi.

Zadanie 3.

Termin „Agenda 2030” dotyczy działań mających na celu:

- A) rozwiązanie problemów ekonomicznych krajów rozwijających się do końca 2030 roku;
- B) powstrzymanie zmian klimatu do końca 2030 roku;
- C) całkowite przejście świata na odnawialne źródła energii do końca 2030 roku;
- D) osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju ziemskiej cywilizacji do końca 2030 roku.

Zadanie 4.

Rezolucję ONZ zatytułowaną: *Przekształćmy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju* podpisały w 2015 roku:

- A) wszystkie państwa członkowskie ONZ, państwo Watykan, Tajwan i Sahara Zachodnia jako kraje o spornym statusie politycznym;
- B) 193 państwa, w tym Polska;

- C) wszystkie państwa na ziemi;
- D) 38 krajów należących do OECD.

Zadanie 5.

Z powodu ogromnego znaczenia ekosystemów wodnych Agenda 2030 proponuje dla realizacji 14. Celu zrównoważonego rozwoju objęcie ochroną:

- A) co najmniej 10% wybrzeży i terenów morskich do 2020 roku;
- B) wszystkich akwenów wodnych występujących na ziemi do końca 2030 roku;
- C) co najmniej 10% terenów morskich do końca 2030 roku;
- D) wszystkich morskich akwenów wodnych do końca 2030 roku.

Zadanie 6.

Skuteczna realizacja Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju wymaga partnerskiej współpracy między rządami, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim¹. Mówi o tym Cel SDG:

- A) nr 1 – Koniec z ubóstwem;
- B) nr 16 – Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje;
- C) nr 17 – Partnerstwa na rzecz celów;
- D) nr 16 i nr 17.

Zadanie 7.

Osobom dbającym o zrównoważony rozwój ziemi i własne zdrowie polecił(a)byś częste jedzenie:

- A) drobiu i ryb;
- B) roślin strączkowych;
- C) mięsa wieprzowego i wołowiny;
- D) warzyw i owoców.

Zadanie 8.

Termin „smog” rozumiany jako forma zanieczyszczenia powietrza:

- A) pochodzi z połączenia angielskich słów: smoke – dym i fog – mgła;
- B) jest związany z nazwą angielskiej miejscowości, w której po raz pierwszy wystąpił smog;

¹ Platforma SDG, Sustainable Development Goals, Cele Zrównoważonego Rozwoju, <http://www.un.org.pl/> [dostęp: 12.11.21]

- C) wzięła się z nazwy mitycznego zwierzęcia – smoka zionącego dymem i ogniem;
- D) jest tłumaczeniem na język angielski polskiego słowa „dymgła”.

Zadanie 9.

Liczącymi się aktualnie w Polsce odnawialnymi źródłami energii zestawionymi od największej do najmniejszej rocznej produkcji energii elektrycznej są:

- A) woda, wiatr, słońce, biomasa;
- B) słońce, wiatr, biomasa, woda;
- C) wiatr, słońce, biomasa, woda;
- D) wiatr, słońce, woda, biomasa.

Zadanie 10.

Obok rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii należy w Polsce:

- A) zbudować kilka elektrowni jądrowych najnowszej generacji;
- B) zwiększać efektywność użytkowania energii;
- C) propagować oszczędzanie energii w każdym domu i przedsiębiorstwie;
- D) zastosować wszystkie rozwiązania wymienione w punktach A, B, C.

Załącznik nr 3

Odpowiedzi do testu pt. *Cele zrównoważonego rozwoju 2015 i Agenda 2030.*

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Odpowiedź	B	D	D	B	A	C	D	A	C	D
Punkty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1